

Nr 102

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till undersökningar m. m. till främjande av varutrafiken över Trondheimsområdet jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 149 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 11 mars 1955, föreslagit riksdagen att *dels* till Undersökningar m. m. beträffande åtgärder till främjande av varutrafiken över Trondheimsområdet å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor, *dels ock* till Undersökningar m. m. beträffande åtgärder till främjande av varutrafiken över Trondheimsområdet å riksstaten för budgetåret 1955/56 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 480) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 591), hemställts, *dels* att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 149, *dels ock* att riksdagen i skriftelse till regeringen hemställer om utredning och förslag till nödig utbyggnad av oljelagringsutrymmena inom landet och en utförligare belysning i anslutning till vad som i motionerna anförts av frågan om »åtgärder till främjande av varutrafiken till och från Sverige över trondheimsområdet» liksom konsekvenserna därav i ekonomiskt, politiskt och strategiskt avseende.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 591.

Mellan ombud för de norska och svenska regeringarna har sedan någon tid förts förhandlingar rörande åtgärder, som kan vara ägnade att främja en ökning av trafiken mellan Trondheimsområdet och Sverige, närmast Jämtland. Å svensk sida är intresset för en förbättring av trafikförbindelserna västerut över norskt område betingat främst av beredskapsskäl. Även med hänsyn till näringslivets intressen och till turismen synes emellertid en ökning av transportmöjligheterna mellan Trondheimsområdet och Sverige motiverad.

Vid de svensk-norska överläggningarna har enighet uppnåtts i flera frågor av väsentlig betydelse. Sålunda har förslag ansetts böra framläggas om en

utbyggnad av landsvägsförbindelsen mellan Enafors över Storlien och riksgränsen till Stjördal inom Trondheimsområdet. Utbyggnaden har förutsatts skola ske på ett sådant sätt, att transportleden skall kunna användas året runt och utnyttjas för regelbunden tyngre trafik. Vissa planer och kostnadsberäkningar för utbyggnaden har utarbetats. Vad angår den befintliga järnvägsförbindelsen mellan Östersund och Trondheim har det befunnits, att några särskilda åtgärder för att utöka trafikkapaciteten icke f. n. är påkallade. Järnvägstaxorna har emellertid, som de nu är konstruerade, visat sig innebära hinder för en mera väsentlig ökning av transittrafiken mellan Sverige och Norge. På initiativ av förhandlingsdelegationerna har de båda ländernas järnvägsmyndigheter tagit upp överläggningar om justering av taxorna. Förslag härom väntas inom kort kunna framläggas.

De svenska ombuden har vid förhandlingarna framfört önskemål om att för svensk räkning vissa mottagningsanordningar för olja skulle få uppföras vid Trondheimsfjorden. Genom denna åtgärd, eventuellt kompletterad genom anläggande av en oljeledning till svenskt område — en fråga vartill ombuden förklarar sig vilja återkomma — skulle skapas vidgade, för det svenska folkhushållet värdefulla importmöjligheter beträffande en högviktig varukategori. Vad som enligt den avgivna rapporten framkommit vid förhandlingarna om mottagningsanordningar för olja ger anledning antaga, att något hinder från norsk sida icke skall resas mot att det svenska önskemålet förverkligas i former, som ur båda ländernas synpunkter kan befinnas lämpliga. Anordningarna för oljeimport skulle i första hand bestå av en oljehamn med bergeisternanläggning. Vissa undersökningar rörande bl. a. lämplig plats för anläggningen har med norskt medgivande redan vidtagits. De svenska ombuden föreslår, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap fortsätter planläggningen och att erforderliga medel för ytterligare undersöknings- och projekteringsarbeten samt för utarbetande av entreprenadhandlingar — sammanlagt 440 000 kronor — äskas av riksdagen.

Det bör uppmärksammas, att den norska förhandlingsdelegationen förklarar sig beredd att rekommendera den norska regeringen att lämna garantier för att transportlederna och oljeanläggningarna skall få utnyttjas för transitering till Sverige även under kritiska tider.

De förslag, vilka framkommit i anslutning till förhandlingarna, påkallar dels ställningstagande av Kungl. Maj:t i olika hänseenden, som närmare angivits av de svenska ombuden, och dels överenskommelse med Norge. Vad angår frågorna om utbyggnad av landsvägsförbindelsen och om justering av järnvägstaxorna torde, framhåller departementschefen, förslagen få ytterligare beredas inom vederbörande departement. De förberedande åtgärder, som erfordras i händelse förslaget om att anordna mottagningsanordningar för olja vid Trondheimsfjorden förverkligas, förutsätter viss medelsanvisning av riksdagen.

De tilltänkta anordningarna — en oljehamn med bergeisternanläggning samt en godskaj — kan enligt departementschefens mening väntas få avsevärd betydelse för den svenska ekonomiska försvarsberedskapen och i vissa

lägen jämväl för vår oljeförsörjning under fredliga förhållanden, exempelvis då de svenska farvattnen helt eller delvis är spärrade av is. Departementschefen anser det därför önskvärt att erforderliga förberedelser, främst vissa ytterligare undersöknings- och projekteringsarbeten ävensom utarbetande av entreprenadhandlingar, snarast slutföres; i enlighet med ombudens förslag torde, framhåller departementschefen, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap böra svara härför, liksom för den planläggning av anläggningens administrering och disposition, som i övrigt kan vara behövlig.

Vad angår medelsbehovet för hithörande ändamål erinrar departementschefen först om att kostnaderna för vissa förberedande undersökningar m. m. intill ett belopp av 30 000 kronor förutsatts skola täckas i samma ordning som kostnaderna för de svenska ombudens arbete i övrigt. Härutinnan ifrågasattes icke någon ändring. Ytterligare erfordras enligt ombudens senast framlagda beräkningar sammanlagt 440 000 kronor för att fullfölja förberedelserna till bergcisternanläggningen. Sistnämnda belopp torde nu, i enlighet med ombudens hemställan, böra äskas av riksdagen. Med anledning av vad som i ärendet upplysts bör enligt departementschefen ett belopp av 140 000 kronor kunna ställas till förfogande redan under innevarande budgetår; ett anslag av denna storlek bör sålunda äskas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55. Återstoden av medelsbehovet eller 300 000 kronor bör täckas genom anslag för budgetåret 1955/56. Medlen bör lämpligen anvisas under anslagsrubriken Undersökningar m. m. beträffande åtgärder till främjande av varutrafiken över Trondheimsområdet.

Utskottet. För vår försörjning med viktiga förnödenheter under såväl fredliga förhållanden som under beredskapstider är det av stor betydelse att ha tillgång till vissa mottagningsanordningar vid Trondheimsfjorden. Enligt det föreliggande förslaget skulle dessa anordningar i första hand bestå av en oljehamn med bergcisternanläggning samt en godskaj. Utskottet finner motiverat, att påbörjade förberedelser härför slutföras och vill tillstyrka, att för ändamålet äskade medel, 440 000 kronor, anvisas. Mot Kungl. Maj:ts förslag att av nämnda belopp 140 000 kronor anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår har utskottet icke något att erinra.

Av det anförda följer, att utskottet icke biträder det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 480 och II: 591, i vad de avse medelsanvisningen,

a) till *Undersökningar m. m. beträffande åtgärder till främjande av varutrafiken över Trondheimsområdet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor;

b) till *Undersökningar m. m. beträffande åtgärder till främjande av varutrafiken över Trondheimsområdet* för budgetåret 1955/56 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor;

II. att motionerna I: 480 och II: 591, i vad de icke behandlats under I., icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 april 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Näsgård, Leander, fröken Andersson, herrar Näsström, Pålsson, Hesselbom, Alfred Nilsson, Thun, Erik Svedberg och Aastrup; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Bergström, Andersson i Malmö, Ståhl, Lindholm, Rubbestad, Åkerström, Staxäng, fröken Elmén, herrar Thapper, Persson i Växjö och fröken Ager.

Reservationer

- 1) av herr *Näsström*;
- 2) av herr *Rubbestad*.